

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Ректор університету

професор

М.В. Нечипорук

«22» січня 2020 р., протокол № 6

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

**з української (російської) мови для іноземців
для конкурсного відбору вступників до аспірантури
для здобуття ступеня доктора філософії**

Харків
2020

Вступ

Євроінтеграційні процеси та Болонський процес передбачають підготовку конкурентоспроможних фахівців-іноземців з відповідним рівнем володіння українською (російською) мовою, яка повинна стати важливим елементом. Їх професійної підготовки.

Вступний іспит до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з української (російської) мови та подальше спрямування навчання мови в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами української (російської) мови і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації.

Організація і проведення вступного іспиту до аспірантури здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2020 році, Правила прийому до аспірантури та докторантури Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» у 2020 році.

Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володіння українською (російською) мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Вступні випробування на навчання для здобуття ступеня доктора філософії включають вступний іспит з української (російської) мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що передбачає розуміння основної ідеї прочитаного або прослуханого тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, проведення спеціалізованих дискусій за своїм фахом; вміння спілкуватися з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін; вміння чітко, детально висловлюватись на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти.

Вступні випробування передбачають перевірку рівня сформованості усіх складових комунікативної компетентності, включаючи мовленнєву компетентність

(в усіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності), мовну компетентність (лексичну, граматичну, фонетичну), лінгвосоціокультурну компетентність, прагматичну і стратегічну компетентність.

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

ЧИТАННЯ

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальної літератури за фахом відповідно до завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно-орієнтованого характеру;
- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні іншомовні еквіваленти;
- давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника зі швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника зі швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

АУДІЮВАННЯ

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- розуміти в цілому аудіозаписи, зроблені носіями мови;
- розуміти носіїв мови, навіть якщо вони розмовляють у швидкому темпі;
- вилучати необхідну інформацію з аудіозаписів;
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої

інформації.

До продуктивних видів мовленнєвої діяльності належать говоріння і письмо.

ГОВОРІННЯ

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке невідготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором;
- виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпитування, пояснення, висловлення власної думки;
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія / диспут у ході семінарів, конференцій тощо).

ПИСЬМО

Вступник до аспірантури повинен уміти реалізовувати на письмі комунікативні наміри:

- писати зрозумілі, детальні тексти на ряд знайомих тем у межах своєї сфери інтересів, узагальнюючи й оцінюючи інформацію та аргументи з певної кількості джерел;
- писати чіткі, детальні описи дійсних або уявних подій чи вражень, виділяючи зв'язки між думками у вигляді чіткого зв'язного тексту і дотримуючись прийнятих умовностей відповідного жанру;
- продукувати чітке, змістовне, об'ємне писемне мовлення з належним послідовним плануванням та розбивкою на абзаци;

- писати анотації;
- писати листи;
- писати тези / доповіді;
- використовувати правила написання слів та пунктуації;
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування / аудіювання.

У письмовому мовленні допускається інтерференція з боку рідної мови, що не впливає на адекватність сприйняття змісту повідомлення.

Мовна компетентність у фонетиці передбачає володіння правильною вимовою, ритмом, наголосом та інтонацією, які не заважають сприйманню мовлення і не порушують комунікативного контакту.

Мовна компетентність у лексиці передбачає володіння лексичним мінімумом.

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає технічному профілю навчального закладу. У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і який складається з:

а) інтернаціональних слів;

б) відтворюваних похідних та складних слів, створених зі знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи з літературою за фахом вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в літературі такого роду. Граматичний мінімум поділяється на активний, тобто граматичні явища і структури, які коректно розуміються при читанні та прослуховуванні іншомовних текстів, а також при сприйнятті реплік співрозмовника.

Структура іспиту

Вступний іспит до аспірантури відбувається у формі усної співбесіди та комплексного письмового тесту, який складається з двох частин:

Частина I. Мовленнєва компетентність у читанні

Тестові завдання, що пропонуються кандидатам, спрямовані на перевірку рівня сформованості компетентності в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу. Кількість текстів - 2; кількість завдань множинного вибору - 10; кількість варіантів відповіді - 4. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. На базі 3 тексту перевіряється глобальне розуміння тексту за допомогою погодження чи не погодження з твердженнями до тексту (10 тверджень, кожна правильна відповідь оцінюється в один бал).

Максимальна кількість балів за першу частину тесту – 30.

Частина II. Мовна компетентність

Метою лексико-граматичного тесту є перевірка рівня сформованості лексичної та граматичної компетентностей у межах університетської програми, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

Тестове завдання 1. Кандидати мають заповнити пропуски в тексті, обираючи одну мовну одиницю з чотирьох запропонованих. Кількість пропущених мовних одиниць - 10. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал; максимальна кількість балів - 10.

Тестове завдання 2. Кандидати мають заповнити пропуски в тексті одним словом, що має спільний корінь з наведеним і відповідає контексту. Кількість пропущених слів - 10. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали; максимальна кількість балів - 20.

Максимальна кількість балів за другу частину тесту – 30.

Тестові завдання базуються на професійно орієнтованих та фахових текстах, що можуть бути різними за стилем, жанром і тематикою.

Під час виконання тесту користуватися будь-якими довідниковими джерелами, включаючи словники, **не дозволяється**.

Час виконання тесту - **1 година**.

Максимальна кількість балів за тест - 60.

Співбесіда українською (російською) мовою проводиться згідно з тематикою, передбаченою програмою. Коло тем включає:

1. Людина і освоєння космічного простору.
2. Науковець – покликання чи професія?
3. Вплив наукових відкриттів на розвиток сучасних технологій.
4. Роль і місце науковця та науки в сучасному світі.
5. Розвиток науки в Україні та моїй рідній країні.
6. Передові науковці в досліджуваній галузі науки.
7. Передові фактори, які впливають на розвиток науки.
8. Основні етапи розвитку науки, яка представляє ваш професійний інтерес.
9. Наукові відкриття, які вплинули на хід і розвиток історії людства.
10. Перспективні напрями в науці, які представляють мої професійні інтереси.

Критерії оцінювання знань

40-36 балів - за умови успішного розв'язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування логічно пов'язаних і граматично правильно оформлених усних висловлювань широкого діапазону, багатство словникового запасу, вжитого відповідно до комунікативної ситуації. Допускається 1-2 незначні лексичні або стилістичні помилки, які не заважають загальному розумінню монологу. Вступник розуміє питання екзаменаторів, швидко й адекватно на них реагує, використовує відповідні комунікативні стратегії для підтримки розмови.

35-30 балів - за умови успішного розв'язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування логічно пов'язаних і граматично правильно оформлених усних висловлювань широкого діапазону, достатній словниковий запас. Допускається 1-2 незначні граматичні помилки (вживання артиклів, ступені порівняння прислівників та прикметників, неточний добір модального дієслова), 2-3 незначні лексичні або стилістичні помилки, які не заважають загальному розумінню монологу. Вступник розуміє питання екзаменаторів, більшою частиною адекватно на них реагує, використовує відповідні комунікативні стратегії для підтримки розмови, але не завжди.

29-20 балів - за умови розв'язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерне продукування зв'язних граматично правильно оформлених усних висловлювань, достатній словниковий запас, що дозволяє виконати комунікативне завдання. Допускається вживання 1-2 грубих граматичних помилок (часові форми дієслова, узгодження часів, узгодження підмета і присудка) та кількох лексичних помилок, які не заважають розумінню в цілому. Вступник розуміє більшість питань екзаменаторів, адекватно на них реагує, не завжди користується відповідними комунікативними стратегіями для підтримки розмови.

19-11 балів – за умови часткового розв'язання поставленого комунікативного завдання, в якому переважають однотипні речення, наявні лексичні помилки, які свідчать про недостатній словниковий запас, системні грубі граматичні помилки, що вкупі ускладнює процес сприйняття монологічного висловлення. Вступник розуміє не всі питання екзаменаторів, недостатньо адекватно на них реагує, не може користуватися відповідними комунікативними стратегіями для підтримки розмови.

10 - 0 балів - за умови нерозв'язання поставленого комунікативного завдання, для якого характерні системні грубі лексичні й граматичні помилки, дуже обмежений словниковий запас, значна кількість помилок, які значною мірою ускладнюють процес сприйняття висловлення. Вступник не розуміє питань екзаменаторів неадекватно на них реагує, не може використовувати відповідні комунікативні стратегії для підтримки розмови.

Максимальна кількість балів, які можна отримати на вступному випробуванні - 100.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Бали	100-90	89-74	73-60	59-0
Оцінка (вербальна)	відмінно	добре	задовільно	незадовільно

Результат вступного іспиту визначається за 5-ти бальною шкалою. Комісія робить висновок про рівень володіння іноземним громадянином мовою достатньому для засвоєння навчального матеріалу в аспірантурі.

Мінімальна кількість балів з вступного випробування, з якими вступник допускається до участі в конкурсі складає 60 балів (задовільно).

Програму розглянуто й узгоджено на засіданні кафедри документознавства та української мови.

Протокол № 5 від «26» 12 2019р.

Завідувач кафедри
документознавства та української мови
к.філос.н., доцент

А.Є. Прилуцька